

Laboratorij za načrtovanje integriranih vezij

Univerza *v Ljubljani*
Fakulteta *za elektrotehniko*

Digitalni Elektronski Sistemi

Osnove jezika VHDL

2. del: opis obnašanja vezja

Postopkovni opis vezja

Nivoji opisa vezja

- ▶ postopkovni (behavioral)
- ▶ funkcijski (dataflow, RTL)

```
ste: process (clk)
begin
if rising_edge(clk) then
  if reset='1' then
    q <= "00000000"
  else
    q <= q + 1;
  end if;
end if;
end process;
```

npr. opišemo delovanje števca

- ▶ ob resetu gre izhod na 0
- ▶ sicer pa se izhod povečuje za 1

Drugi visokonivojski jeziki za opis vezij

Verilog

```
module stevec (clk, reset, st);

input clk;
input reset;
output [7:0] st;
reg [7:0] st;

always @(posedge clk) begin: P
    if (reset) begin
        st <= 0;
    end
    else begin
        st <= (st + 1);
    end
end

endmodule
```

MyHDL (Python)

```
from myhdl import *

def stevec(clk, reset, st):

    @always(clk.posedge)
    def p():
        if reset:
            st.next = 0
        else:
            st.next = st + 1
    return p

clk = Signal(bool(0))
reset = Signal(bool(0))
st = Signal(intbv(0)[8:])
```

Procesno okolje

- ▶ Znotraj procesnega okolja so **sekvenčni stavki**
 - ▶ vrstni red stavkov je v procesu lahko pomemben
 - ▶ med sekvenčne stavke spada pogojni (**if**) stavek
 - ▶ dovoljeno je narediti več prireditev enemu signalu, dejansko se izvrši le zadnja prireditev

```
primerjava: process (a, b)
begin
  enako <= '0';
  if a=b then
    enako <= '1';
  end if;
end process;
```

Zgradba procesnega okolja

```
oznaka: process (seznam signalov)
begin
.....
end process;
```

- ▶ Z **oznako** poimenujemo del vezja, ki ga predstavlja proces
- ▶ Simulacija procesa se izvrši ob spremembi enega izmed signalov iz **seznama**
 - ▶ pri opisu kombinacijskih vezij moramo navesti vse signale, ki predstavljajo vhode v proces

Pogojni stavek (if)

- Ob izpolnjenem pogoju se izvrši en ali več stavkov, ki so zapisani za “**then**”
- Opcija: če pogoj ni izpolnjen se izvršijo stavki za “**else**”
- Pogojni stavek zaključimo z “**end if**”

```
if pogoj then  
    stavki(1);  
else  
    stavki(2);  
end if;
```

```
if pogoj1 then  
    stavki(1);  
elsif pogoj2 then  
    stavki(2);  
else  
    stavki(3);  
end if;
```

Primerjava s sočasnimi stavki

- ▶ Pogojni stavek spada med sekvenčne stavke
 - ▶ uporabljamo ga lahko le znotraj procesa
- ▶ Pogojni prireditveni stavek je alterativa med sočasnimi stavki

```
p_max: process(a, b)
begin
  if a>b then
    max <= a;
  else
    max <= b;
  end if;
end process;
```

=

```
max <= a when a>b else b;
```

Primerjava (2)

```
bin2bcd: process(bin)
begin
  if bin>9 then
    enice <= bin - "1010";
    desetice <= '1';
  else
    enice <= bin;
    desetice <= '0';
  end if;
end process;
```

=

```
enice <= bin - "1010" when bin>9
  else bin;
desetice <= '1' when bin>9
  else '0';
```

- ▶ V pogojnem stavku imamo lahko več prireditev

Zaporedje pogojev: prioriteta

```
p: process(int0, int1, int2)
begin
  if int0='1' then
    v <= "01"
  elsif int1='1' then
    v <= "10";
  elsif int2='1' then
    v <= "11";
  else
    v <= "00";
  end if;
end process;
```

=

```
v <= "01" when int0='1' else
  "10" when int1='1' else
  "11" when int2='1' else
  "00";
```

int0 ima prednost pred
int1, ki ima prednost pred
int2 ...

- ▶ Zaporedni pogoji se ovrednotijo s prioriteto

Sekvenčni izbirni stavek (case)

- ▶ Odločamo se glede na vrednost enega signala
- ▶ Izbirni stavek nima prioritete

```
case ime_signala is  
  when vrednost1 =>  
    stavki(1);  
  when vrednost2 =>  
    stavki(2);  
  ...  
  when others =>  
    stavki(n);  
end case;
```

```
decod: process(digit)  
begin  
  case digit is  
    when "00" =>  
      display <= "00111111";  
    when "01" =>  
      display <= "00000110";  
    when others =>  
      display <= "11111001";  
  end case;  
end process;
```

Primer: izbiralnik (multipleksor)

- ▶ Izbiralnik s štirimi vhodi (a, b, c in d)

```
m: process(mode,a,b,c,d)
begin
  if mode="00" then
    mux <= a;
  elsif mode="01" then
    mux <= b;
  elsif mode="10" then
    mux <= c;
  else
    mux <= d;
  end if;
end process;
```

```
m: process(mode,a,b,c,d)
begin
  case mode is
    when "00" =>
      mux <= a;
    when "01" =>
      mux <= b;
    when "10" =>
      mux <= c;
    when others =>
      mux <= d;
  end case;
end process;
```

Sočasni izbirni stavek (with...select)

- ▶ Na podlagi izbire priredimo signalu različne vrednosti (ali izraze)

```
with izbira select  
signal <= izraz(1) when vrednost1,  
        izraz(2) when vrednost1,  
        ...  
        izraz(n) when others;
```

- ▶ Za razliko od **case** stavka lahko prirejamo vrednost le enemu signalu

```
with digit select  
display <= "00111111" when "00",  
        "00000110" when "01",  
        "11111001" when others;
```

Sekvenčni stavki in sinteza vezja

- ▶ Prirejanje vrednosti signalom na več mestih
- ▶ Če signalu pod kakšnim pogojem ne določimo vrednosti, se bo ohranjala zadnja vrednost
 - ▶ dobimo sekvenčno vezje !

```
p: process(set_flag, clear_flag)
begin
  if set_flag='1' then
    flag <= '1';
  elsif clear_flag='1' then
    flag <= '0';
  end if;
end process;
```

Naredili smo asinhroni
zapah za signal flag !

Opis kombinacijskih vezij

- ▶ Definiramo vrednosti pri vseh pogojih:
 - ▶ vrednost priredimo pri vsakem “if” in “else” ali
 - ▶ vrednost priredimo na začetku procesa in jo spremenimo v “if” stavkih

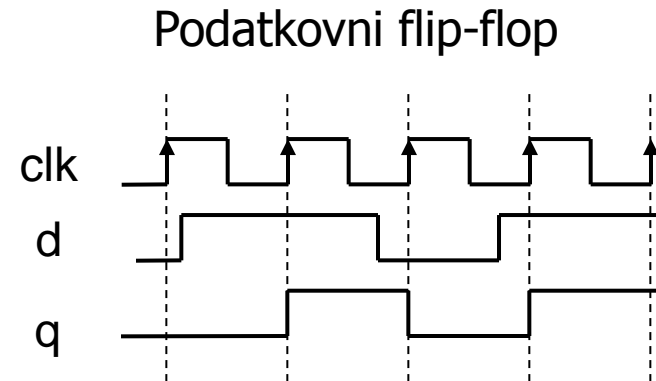
```
primerjava: process (a, b)
begin
  if a=b then
    enako <= '1';
  else
    enako <= '0';
  end if;
end process;
```

```
primerjava: process (a, b)
begin
  enako <= '0';
  if a=b then
    enako <= '1';
  end if;
end process;
```

Opis sekvenčnih vezij

- ▶ Izhodi sinhronih vezij se spreminjajo ob uri
 - ▶ prva fronta: `clk'event and clk='1'` ali `rising_edge(clk)`
 - ▶ zadnja: `clk'event and clk='0'` ali `falling_edge(clk)`

```
FF: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    q <= d;
  end if;
end process;
```


Sinteza vezja s flip-flopi

- ▶ Narediti želimo sinhrona vezja s flip-flopi (FF)
 - ▶ ne želimo asinhronih pomnilnih elementov (**latch**)
 - ▶ za sintezo FF uporabimo ustrezno obliko zapisa

I. oblika: popolnoma sinhrono vezje

```
FF: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    q <= d;
  end if;
end process;
```

II. oblika: asinhroni reset

```
FF: process (clk, reset)
begin
  if reset='1' then
    q <= "00000000";
  elsif rising_edge(clk) then
    q <= d;
  end if;
end process;
```


Povratne zanke

- ▶ Sinhrono vezje ima lahko povratno zanko
 - ▶ na podlagi stanja izhoda izračunamo novo stanje
 - ▶ Npr. števec, pomikalni register, sinhroni avtomat

I. oblika

```
stev: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    q <= q + 1;
  end if;
end process;
```

- ▶ na podlagi stanja izhoda izračunamo novo stanje
- ▶ če je signal q zunanji, mora biti vrste buffer

Primer: BCD števec

- ▶ BCD števec šteje od 0 do 9

I. oblika

```
stev: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    if q < 9 then
      q <= q + 1;
    else
      q <= "0000";
    end if;
  end if;
end process;
```

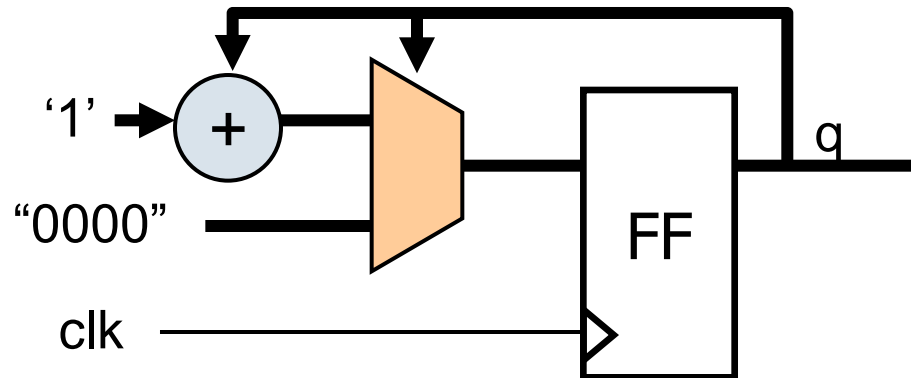
II. oblika

```
stev: process (clk)
begin
  if reset='1' then
    q <= "0000"
  elsif rising_edge(clk) then
    if q < 9 then
      q <= q + 1;
    else
      q <= "0000";
    end if;
  end if;
end process;
```

Zgradba vezja BCD šteevca

- ▶ Signal q je izhod FF, ki imajo na vhodu logiko
 - ▶ podatkovni vhod je odvisen od trenutnega izhoda – povratna zanka

```
stev: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    if q < 9 then
      q <= q + 1;
    else
      q <= "0000";
    end if;
  end if;
end process;
```


Kdaj dobimo flip-flope ?

- ▶ Kadar priredimo vrednost signalu ob fronti (ure), bo ta signal izhod iz flip-flopa(ov)

flip-flopi

```
acc: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    faza <= faza + inc;
    if faza="1111" then
      pre <= '1';
    else
      pre <= '0';
    end if;
  end if;
end process;
```

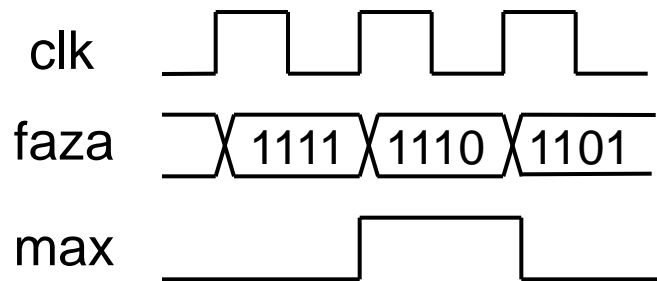
Potek simulacije

- ▶ Procesni stavek se izvede ob spremembi ure (clk)
 - ▶ pogoj `rising_edge()` je izpolnjen, ko gre clk iz 0 na 1

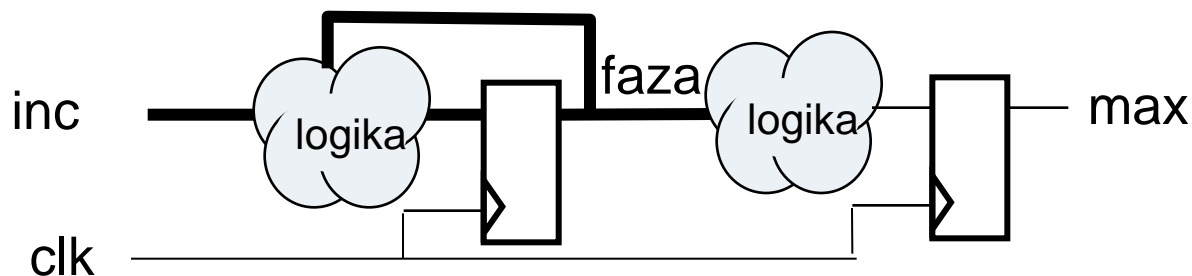
```
acc: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    faza <= faza + inc;
    if faza="1111" then
      max <= '1';
    else
      max <= '0';
    end if;
  end if;
end process;
```

korak	čas	clk	inc	faza	max
čakaj	0	0, 1	1111	0000	0
račun	T	1	1111	1111	0
izvrši	T+d	1	1111	1111	0
čakaj	T2	0, 1	1111	1111	0
račun	T2+d	1	1111	1110	1
izvrši	T2+d	1	1111	1110	1

Časovni diagram in zgradba vezja

- ▶ Signal max se postavi na '1' šele ob naslednji fronti ure
- ▶ zakasnitev, ker je izhod iz flip-flopa !

Pravila za modeliranje sekvenčnih vezij

- ▶ Sekvenčni del z izhodnimi flip-flopi opišemo s sinhronim procesom Register
- ▶ Kombinacijsko vezje opišemo s kombinacijskim procesom ali izven procesnega okolja Transfer Level

```
acc: process (clk)
begin
  if rising_edge(clk) then
    faza <= faza + inc;
  end if;
end process;

max <= '1' when faza="1111"
      else '0';
```

